

CINSTIREA MEMORIEI PROFESORULUI I. BORCEA

S. CĂRĂUȘU, D. CĂRĂUȘU, V. GHENCIU

Mindria unui popor se manifestă prin ceea ce dă în prezent, prin năzuințele ce și le pune în viitor, dar și prin valorificarea tuturor temeliilor și creațiilor din etapele anterioare. Poporul român, cu marea lui forță de creație, cu planurile mărețe de prosperitate materială și spirituală pentru viitor, este hrănit în același timp de seva tradițiilor lăsate de înaintașii înțelepți.

Azi, în condițiile nestăvilitului avânt cultural, în țara noastră este promovată și susținută o vie mișcare de valorificare a operei oamenilor din trecutul științei și culturii românești. Aceasta are un adânc sens patriotic.

În această ambianță, mișcarea muzeistică din țara noastră, devine pe zi ce trece tot mai pasionantă și mai încordată, susținută de muzeologi specialiști, din cele mai variate domenii, gustată și înțeleasă de poporul întreg. Muzeologii, au grijă ca prin diferite forme de activitate, să concentreze ca într-un buchet, tot ceea ce este adevăr, bun și înălțător, dintr-o etapă istorică, sau din viața și opera științifică, politică și socială a unui om de seamă, din istoria patriei și științei românești.

Și pentru Moldova, a devenit o tradiție, organizarea a variate așezăminte muzeistice, în care se concentrează imagini ale bogăției locurilor și activității oamenilor de pe văile, colinele și munții regiunilor, alături de tradiții legate de viața unor mari oameni de cultură și de știință români.

Numai în anul 1966, în regiunea Bacău, s-au inaugurat (în aceeași zi) patru așezăminte cu profil muzeistic, din care unul a fost consacrat cinstirii memoriei marelui biolog și profesor moldovean, Ion Borcea, de la a cărui moarte s-au împlinit în anul 1966, 30 de ani; în același an s-au împlinit și 40 de ani de la înființarea ctitoriei sale, Stațiunea Zoologică marină Agiea (jud. Constanța).

Zoolog cu concepție teoretică înaintată, autor a zeci de lucrări originale, profesorul Ion Borcea, a fost un fecund cercetător și deschizător de drumuri în biologia țării noastre, animator și organizator al mișcării științifice românești. Ion Borcea, reprezintă una din figurile proeminente de biologi români, alături de Emil Racoviță, Vic-

tor Babeș, Ion Cantacuzino, Grigore Antipa, Paul Bujor, N. Leon, Ion Simionescu și alții; el a contribuit în mod hotărât la orientarea, dezvoltarea și organizarea activității științifice în domeniul biologiei din România, a educat și instruit generații întregi de studenți, profesori, și cercetători și a căutat să cultive spiritul de inițiativă și corectitudine în muncă. Acest savant român, a cărui nume și activitate sînt cunoscute peste hotare, a contribuit la creșterea prestigiului științei românești pe plan mondial.

Ion Borcea¹ s-a născut la 13 ianuarie 1879, în satul Buhoci (Bacău). Copilăria o petrece la Letea-Veche, lângă Bacău și la Racova de Sus (lângă Buhuși), unde colindă cu drag și interes zăvoaiele Bistriței și pădurile din împrejurimi. La Racova, unde este casa părintească, el a cunoscut viața țaranului român, greutățile, obiceiurile și bucuriile acestuia. Părinții au știut să-i educe dragostea de muncă, de natură, de respectul față de creațiile populare și de sătenii în mijlocul cărora a trăit; i-au pus temeliiile unui caracter integru.

Folosind, unele dintre însemnările învățătorului Ion Donisie, din Buhuși, reiese originea profesorului Ion Borcea.

„În multe sate din Moldova au venit de peste munți, români transilvăneni. Din aceștia, la Racova s-a așezat familia Marcu, iar la Berești-Bistrița, pe partea stîngă a râului Bistrița s-a așezat familia Borcea, din care o parte a trecut la Prăjești pe valea Siretului. La Racova, este cuibul familiei Ion Borcea, după mama sa Ecaterina Ion Marcu, care s-a căsătorit cu Constantin Borcea (tatăl savantului)”.

Ion Borcea a avut cinci surori și doi frați, iar relațiile din familie s-au caracterizat printr-o pronunțată solidaritate. Azi trăiesc, două din surorile savantului, Elena Borcea Marcu (Piatra Neamț) și Eufrosina Borcea Petrovanu, care întreține casa părintească de la Racova.

După terminarea școlii primare, pe care a urmat-o mai întîi la Letea-Veche, apoi la Bacău, Ion Borcea este elevul „Liceului Internat” din Iași, unde a avut ca director pe Dragomir Hurmuzescu. Tot timpul studiilor liceale, Ion Borcea a fost elev fruntaș, iar la bacalaureat a fost clasat pe locul al doilea. A păstrat în continuare înclinație deosebită pentru studiul fenomenelor din natură.

În anul 1897 se înscrie la Facultatea de Științe a Universității din Iași, elaborîndu-și lucrarea de diplomă la profesorul Paul Bujor, la care a lucrat apoi, timp de un an, ca preparator. Între anii 1901—1905, urmează cursurile Facultății de Științe Naturale de la Sorbona și-și susține teza de doctorat sub conducerea lui Yves Delage și Ed. Hérourard. Yves Delage, referindu-se la lucrarea de doctorat a profesorului Ion Borcea, face următoarea apreciere:

---

1). Specificăm, cu acest prilej, faptul că numele de botez al prof. I. Borcea este Ioan și nu Ion, cum s-a scris în literatura bibliografică și biografică pînă în prezent. Acest lucru este atestat în actul de naștere original aflat în Arhivele statului din Bacău. Faptul că prof. Borcea s-a semnat întreaqa sa viață sub numele de Ion, ne îndeamnă să păstrăm această transcripție.

Profesorul Ion Borcea

Casa părintească
din comuna Racova (Bacău)

„...printr-o muncă înverșunată care a durat patru ani, fără repaus, nici răgaz, domnul Ion Borcea a ajuns să rezolve, într-un mod care pare să fie cu adevărat definitiv, majoritatea problemelor relative la cheștiunea abordată de el... Aceasta este o lucrare care va rămîne și va dăinui”.

Formația sa ca biolog, poartă în mare măsură amprenta nu numai a școlii românești, dar și pe cea a școlii franceze. Aici, a cunoscut frământările de idei din jurul teoriei evoluționiste a lui J. B. Lamarck și Ch. Darwin, idei care pătrundeau și în România.

Revenind la Iași, în anul 1906, i se încredințează conducerea catedrei de zoologie, pe care o conduce timp de 30 de ani. Ajutat și de soția sa Lucia Borcea, fiica profesorului N. Leon²⁾ a desfășurat o intensă activitate științifică și didactică pînă în ziua cînd cade victima unei septicimii (30 iulie 1936). Moartea timpurie a acestui om de știință a îndurerat adînc pe biologii din țară și de peste hotare.

A fost înmormîntat la Racova, unde se află cavoul familiei. Constantin Moțaș, profesor emerit și-a exprimat durerea, ca și mulți alți savanți, prin următoarele cuvinte: „Dispărînd brusc la vîrsta de mai puțin de 57 de ani, în plină putere de muncă și în culmea activității

2) Dr. N. Leon, profesor parazitolog al Universității din Iași, a fost elevul lui Ernst Haeckel, unul dintre apărătorii darwinismului în Germania. N. Leon, a fost fratele doctorului Gr. Antipa, reprezentant de frunte a hidrologiei românești; centenarul nașterii acestuia din urmă a fost aniversat în anul 1967, în cadrul programului U.N.E.S.C.O., și în cadrul național de Ministerul Învățămîntului, Academia R.S.R., etc.

științifice, unul dintre cei mai de seamă zoologi ai țării... profesorul care îndrumase de peste 30 de ani generații de studenți cărora a știut să le insuflă dragostea pentru științele naturii și de care s-a îngrijit adesea cu căldură și generozitatea unui adevărat părinte..."

Mormîntul profesorului Ioan Borcea
din comuna Racova — Bacău

Ion Borcea cu putere de muncă, voință, perseverență, cu simțul dreptății și echilibrului, dotat cu forță de analiză și sinteză, a abordat studii în domenii variate cum sînt: hidrobiologie marină, prin care a devenit pionier al oceanografiei românești, anatomie comparată, sistematica și biologia peștilor, sistematica unor crustacei și lamelibranchiate, entomologia aplicată, zoogeografie, ecologie marină, morfologie și embriologie animală, biologie generală.

În cele peste 100 de lucrări științifice, referate, recenzii și note, profesorul Ion Borcea s-a dovedit a fi un evoluționist și un dialectician spontan, care a exprimat și apărut idei ce azi sînt componente ale concepției biologice moderne. El a fost un organizator priceput al activității științifice (Stațiunea de cercetări de la Agigea, reviste științifice, muzee) și un talentat pedagog, sprijinit pe cea mai autentică bază principală de pedagogie modernă. Este cunoscut ca un entuziast popularizator al științei și adept al promovării ocrotirii naturii în țară. A creiat o școală de cercetători ce-și desfășoară acum munca în noile condiții sociale din țară și care fac renume științei românești și peste hotare.

Meritele sale au fost recunoscute și prin faptul că i s-au încredințat numeroase misiuni și demnități: director al publicației științifice

„Annales Scientifiques de l'Université de Jassy” al revistei științifice „V. Adamachi” și al Muzeului de Istorie naturală din Iași, membru corespondent al Academiei Române, membru titular și președinte de onoare în 1932 al Societății Zoologice a Franței, membru corespondent al Muzeului de Științe Naturale din Paris și din New York, ministrul Educației naționale, și altele.

În domeniul hidrobiologiei marine face, concomitent cu dr. Gr. Antipa, muncă de pionierat în țară, trasează direcțiile de cercetare a vieții în Marea Neagră și în limanele acestei mări; înființează prima stațiune românească de cercetări marine, recrutează și formează primii hidrobiologi români ai Mării Negre.

Inițiază studii de ecologie marină în apele litoralului românesc, studiază factorii fizici, chimici și biologici care condiționează viața organismelor acvatice; cercetează viața la nivelul individului, populațiilor, speciei și biocenozelor. Din acest motiv Ion Borcea este considerat, pe bună dreptate, ca fiind alături de Gr. Antipa, Alex. Popovici-Bâznoșanu și C. Motaș, precursor al ecologiei moderne din România.

În domeniul biogeografiei, studiază factorii care determină distribuția spațială a vieții în apele sărate, salmastre și dulci, subliniază permanenta legătură dintre istoria faunei și geneza condițiilor climatogeografice ale regiunii respective.

Efectuează cercetări de embriologie, histologie și anatomie la selacieni și cercetări de sistematică asupra unor grupe de crustacei și lamelibranchiate din Marea Neagră.

Acordă o deosebită atenție și problemelor de entomologie aplicată, preconizând metoda biologică de luptă contra insectelor dăunătoare agriculturii, orientare care a fost dezvoltată mai târziu de către doi dintre elevii săi: Petru Șuster și M. Constantineanu.

Studiază cu o deosebită pasiune biologia și sistematica unor grupe de pești din Marea Neagră și limanele acesteia (Gobiidae, Mugilidae).

Ion Borcea este bine cunoscut și prin ideile sale din domeniul Biologiei generale. Întreaga sa operă științifică este clădită pe marele principii ale **teoriei evoluționiste**. A militat pentru un evoluționism larg, în cadrul căruia să-și găsească loc cuceririle esențiale moderne din domeniul biologiei, alături de ideile lui J. B. Lamarck și Ch. Darwin, ale căror teorii sînt mereu perfecționate și adîncite. Apreciază obiectiv valoarea incontestabilă a descoperirilor lui Gregor Mendel și ale lui Hugo de Vries.

Cu privire la ereditate, Ion Borcea a expus idei ce au multe puncte comune cu concepția actuală din genetică. Așa este ideea asupra substratului proceselor ereditare, pe care-l consideră ca o structură funcțională fizico-chimică, specializată în determinarea dezvoltării individuale specifice.

În opera biologică a profesorului Ion Borcea se găsesc și adînci **sensuri** și idei **filozofice**, de dialectică materialistă. A subliniat necesitatea aplicării unei metodologii științifice în aprecierea teoriilor din biologie, astfel încît analiza acestora să se realizeze în raport de etapa

istorică în care se elaborează aceste teorii. Arată în continuare, că progresul în biologie este în raport cu metodele de cercetare și mijloacele de investigații, cu modul de interpretare a fenomenelor observate și natura materialului faptic acumulat.

Pentru adîncirea cunoașterii fenomenelor din natură, trebuie să se folosească metode variate: observația, experiența și comparația. Prin acestea, se cunosc mai bine interrelațiile dintre fenomene, mecanismele proceselor biologice, legitățile acestora.

Ion Borcea subliniază și calea ce o urmează cercetătorul în cunoașterea proceselor biologice: pentru explicații științifice trebuie de plecat de la fenomene mai simple. Rol important în acest proces de cunoașterea fenomenelor din organisme vii, îl are și matematica, fizica și chimia, prin aplicarea cărora vor fi înlăturate numeroase idei și discuții cu caracter steril.

Analiza Istoriei biologiei, din antichitate și pînă în epoca contemporană, este efectuată de Ion Borcea³⁾, astfel încît reușește să înfățișeze tabloul frămîntărilor continuu a omului pentru cunoașterea naturii, confruntările de idei, procesul treptat istoric de acumulare de fapte observate și experimentate, mersul continuu de adîncire a cunoașterii proceselor biologice. Arată că rezultatele unor cercetări, creiază premise altor descoperiri; că o ipoteză valabilă pentru o anumită etapă este completată sau înlocuită de o altă ipoteză, izvorită din condițiile etapei respective.

3) Principalele lucrări ale prof. I. Borcea, în acest domeniu, sînt:

1). 1910: *O scurtă privire asupra progresului realizat în științele biologice și în zoologie, în particular, în raport cu metodele de investigație întrebuințate în decursul timpului*. Rev. științifică „V. Adamachi”, vol. I nr. 4.

2). 1911: *Idei noi cu privire la fixitatea și variabilitatea speciilor; teoria mutațiilor*. Rev. științifică „V. Adamachi”, vol. II, nr. 2.

3). 1911: (recenzie) Ch. F. Cox: *Charles Darwin and the Mutation Theory*. Rev. științifică „V. Adamachi”, an. II, vol. II, nr. 2, p. 154.

4). 1911: (recenzie) Etienne Maigre: *L'hérédité mendélienne*. Rev. științifică „V. Adamachi”.

5). 1911: (recenzie) Cuénot I.: *La g n se des espèces animales*. Rev. științifică „V. Adamachi”, vol. II.

6). 1910: (recenzie) Yves Delage: *Les Theories de l'évolution*. Rev. științifică „V. Adamachi”, vol. I.

7). 1910: (recenzie) N. S. Zograf: *Les nouveaux courants des idées en zoologie au début du XX-e siècle*. Rev. științifică „V. Adamachi”, vol. I, nr. 2.

8). 1910: (recenzie) Racovitza E. G. și Jeannel: *Biospeologica. Etudes sur l'histoire naturelle du domaine souserrain*. Rev. științifică „V. Adamachi”.

9). 1910: *Despre naturalistul filozof Lamarck*. Rev. științifică „V. Adamachi”, vol. I, nr. 2.

10). 1911: (recenzie) Carl von Linné: *Bedeutung als Naturforscher und Arzt*. Rev. științifică „V. Adamachi”, vol. II, nr. 3.

11). 1912: (recenzie) A. Girard: *Oeuvres diverses r unies et r  dit es par les stims d'un group d' l v s et d'amis*. Biologie générale. Rev. științifică „V. Adamachi”, vol. III.

Ion Borcea insistă asupra pericolului infiltrării diferitelor curente metafizice și vitaliste în interpretarea fenomenelor observate și ca măsură, recomandă ca aceste interpretări să fie efectuate de pe poziția recunoașterii permanente a relațiilor de la cauză la efect a proceselor biologice, a interdependenței acestora. De asemeni, subliniază un fapt important, că o idee nouă, întâmpină rezistență și greutate din partea ideilor rutinate ale timpului. Așa s-a întâmplat și cu ideile de evoluție, care după cum spune Ion Borcea, „s-au introdus mult mai greu în domeniul lumii organice și cu deosebire când a fost vorba de om și de manifestările lui”.

Pe baza aspectelor subliniate mai sus, cu privire la metodologia științifică preconizată de Ion Borcea, putem afirma, că biologul ieșean și-a bazat activitatea de cercetare pe o gândire științifică ce are multe laturi comune cu concepția și metoda materialismului dialectic. Către aceasta el a fost călăuzit de oglindirea justă a proceselor din natură (natura este dialectică) și de o bună capacitate de orientare în sumedenia de fapte, ipoteze și teorii ce apar în cadrul procesului de cunoaștere.

Ion Borcea este cunoscut și ca un pasionat și talentat organizator de cercetare științifică. Creația cea mai importantă a sa este **Stațiunea zoologică marină de la Agigea (Constanța)**, pe care a întemeiat-o cu 40 de ani în urmă și a condus-o până la moartea sa prematură. În prezent, Stațiunea poartă numele „prof. Ion Borcea”. Aici au venit în contact cu cercetarea vieții marine numeroși studenți și au crescut numeroși cercetători cărora profesorul Ion Borcea le cerea o desăvârșită corectitudine științifică, le stimula spiritul de inițiativă și le pretindea să fie oameni de caracter. Stațiunea zoologică marină și-a câștigat un renume mondial trainic.

Ion Borcea și-a dobândit renume și ca un distins și talentat profesor universitar. În prelegeri comunica numai faptele de bază, ce le grupa în jurul ideilor fundamentale ale biologiei. Folosea material didactic bine gândit și variat, inclusiv proiecțiile. Lărga orizontul intuitiv al studenților prin excursii ingenios concepute.

Prin toate formele sale de activitate, Ion Borcea a creat în țară o școală de cercetători; elevii săi desfășoară, mai departe, munca începută de profesorul lor, în noile condiții ale socialismului.

Mersul istoric al dezvoltării științei românești a jositificat din plin idealurile și concepția ilustrului savant. Ramurile biologiei pe care profesorul urmărea să le promoveze au devenit discipline de sine stătătoare. Opera profesorului Ion Borcea este preluată ca o moștenire valoroasă a trecutului științei românești, iar statul nostru a creat toate condițiile pentru continuarea și cultivarea tradițiilor progresiste cărora le-a pus bază, în domeniul biologiei, profesorul Ion Borcea.

Iată de ce în anul 1966, s-a comemorat de către Universitatea ieșeană și la Agigea împlinirea a 30 de ani de la moartea savantului I. Borcea și a fost sărbătorită împlinirea a 40 de ani de la înființarea Stațiunii zoologice Agigea.

Cu același prilej, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, în colaborare cu Muzeul de Științele Naturii Bacău, au organizat la Racova, în casa părintească a savantului, **Expoziția memorială „profesor Ion Borcea”**.

Dr. M. Băcescu,
deschide expoziția —
31 octombrie 1966

Într-un cadru festiv, la 31 octombrie 1966, a fost inaugurată această expoziție, în prezența oficialităților. Au fost de față țărani din satul Racova, academicieni, profesori, cercetători și muzeografi din toată țara. Au rostit cuvântul la deschiderea expoziției: Dr. d.c. M. Băcescu președintele Consiliului Muzeelor, prof. univ. D. Cărăușu din partea Universității A. I. Cuza din Iași și Gh. Bunghez din partea C. R. C. A. Bacău ⁴⁾.

Principiile pe care s-a sprijinit colectivul de organizare a „Expoziției memoriale profesor Ion Borcea” au fost următoarele:

— Să prezinte cu o deosebită grijă condițiile care au influențat formarea personalității omului de știință, locurile copilăriei și ale adolescenței: familia, școala, locul de muncă, legăturile cu oamenii de știință, societatea sa.

4). Pentru organizarea expoziției memoriale „Prof. I. Borcea” în casa părintească a profesorului, și-au adus o contribuție substanțială din partea Universității „Al. I. Cuza” din Iași, catedra de Hidrobiologie și catedra de Biologie generală și Istoria Biologiei; din partea familiei prof. I. Borcea surorile Elena Borcea Marcu și Eufrosina Petrovanu Borcea și întregul colectiv al Muzeului de Științele Naturii din Bacău.

— Prezentarea în complexitatea ei a activității științifice și didactice a omului de știință, dar în același timp, prezentarea să fie clară, simplă și estetică.

— Reliefaarea celor mai caracteristice trăsături ale personalității și operei științifice a omului de știință respectiv.

— În mod succesiv sînt prezentate domeniile de activitate în care a lucrat savantul băcăuan, subliniindu-se cele mai semnificative contribuții aduse de acesta la dezvoltarea științei și societății.

— Se subliniază aspectele teoretice și cele practice care decurg din lucrările științifice, se scoate în evidență latura general-biologică, concepția și metodologia de lucru a personalității căreia i se immortalizează memoria.

— Se arată ce se dezvoltă la această școală, formată în timpul său, și după moartea sa. Problema timpului, este edificatoare în aprecierea valorii științifice a activității unui om de știință.

— Adevărurile stabilite se prezintă în mod obiectiv și sub o formă accesibilă.

— Prin însemnătatea faptelor prezentate, expoziția memorială trebuie să aibă valoarea instructivă.

— Cinstirea memoriei oamenilor de știință, prin organizarea caselor memoriale, se face în așa fel încît să îndeplinească o funcție educativă și socială.

— Expoziția memorială „prof. I. Borcea” este organizată în trei încăperi ale casei părintești din comuna Racova de Sus (Bacău) sînt reprezentate etape din viața profesorului, școala la care s-a format, domeniile sale de cercetare și școala pe care a format-o. Una din camere redă atmosfera vieții sale familiale, cuprinzînd obiecte ce au aparținut profesorului sau au fost dăruite de către acesta familiei sale (covoare cu motive naționale, vase, etc.).

Intrînd pe cerdacul casei de unde se deschide o frumoasă priveliște spre valea pîrîului Racova și a satului Racova, vizitatorul își oprește mai întîi privirile asupra unui panou ce cuprinde pe scurt prezentarea personalității științifice a profesorului Ion Borcea. Tot aici sînt redat lucruri și episoade din viața sa : Liceul Internat din Iași promoția 1897, Universitatea „Al. I. Cuza”, Stațiunea zoologică „prof. I. Borcea” de la Agigea. Apoi într-un mic coridor sînt redat aspecte din viața familiei : părinții, surorile și frații, soția și mai ales ecourile morții savantului în lumea oamenilor de știință. Tot aici se află și bustul profesorului. În camera din dreapta s-au cuprins sub formă concentrată principalele direcții ale activității sale științifice și ideile sale general-biologice, înaintate; publicații din reviste și din lucrări științifice.

Sînt redat cronologic succesele obținute în morfologie și embriologie animală, sistematică, entomologie, ecologie, hidrobiologie, biologia peștilor și biologia generală. Nu lipsesc nici exponatele ce arată

Membri ai familiei prof.
I. Borcea; în mijloc
sora sa Eufrosina

Aspecte din sala de expoziție.

preocupările profesorului Ion Borcea pentru organizarea vieții științifice în România. Sint prezentate aspecte din activitatea didactică ⁵⁾ cit și principalele direcții de cercetare ce au pornit de la dînsul. Școala formată de Ion Borcea este prezentată sub o formă sugestivă : publicații originale, fotocopii, ș. a.

5) Cursul său de zoologie în original, notițe, lucrări științifice, în manuscris, schițe, donate de elevii săi : dr. doc. M. Băcescu, prof. dr. A. Murgoci, prof. dr. S. Cărăușu și alții.

În camera de epocă, dintre obiectele expuse, impresionează pe vizitatori microscopul binocular (Zeiss) folosit de profesor în cercetări.

Interioarele, casa, grădina, redau atmosfera plină de vigoare și liniște în care a trăit, copilarit și crescut Ion Borcea, cit și ceea ce a rezultat din munca sa perseverentă. Așa că cei ce le vizitează: elev, muncitor, țaran, student, profesor, etc., nu au de luat decît pildă de muncă, tenacitate și dragoste de natură și țară. În curtea bisericii din comuna Racova se găsește mormîntul profesorului Ion Borcea.

Expoziția memorială „prof. Ion Borcea”, prin felul cum este organizată și prin bogăția faptelor și ideilor prezentate, nu poate avea decît o adîncă influență instructivă și educativă asupra celor ce o vizitează. În sufletul fiecăruia se strecoară calde sentimente iar în minte prind viață idei înălțătoare.

Expoziția a fost vizitată pînă acum de locuitorii satului Racova, de elevi, de cercetători, muzeografi, profesori, juriști, naturaliști, studenți. Pentru studenții naturaliști din anul IV ai Universității „Al. I. Cuza” din Iași, vizita la Racova, la mormîntul profesorului I. Borcea și la casa părintească a acestuia a constituit zi de sărbătoare și motiv de contemplare și înprospătare sufletească.

Participanții la prima consfătuire limnologică din țară, au vizitat în anul 1967 cu interes Racova și au manifestat mulțumire față de cinstirea în satul Racova a memoriei prof. I. Borcea.

Desigur, pentru viitor, vizitele la acest așezămînt memorial vor fi continuate, de categorii tot mai largi din publicul țării și străin.

Pentru viitor se ridică încă multe probleme de rezolvat. În primul rînd este necesar ca Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași și Muzeul din Bacău, să inițieze transformarea acestui așezămînt în casă memorială. Odată cu această realizare, sînt necesare și posibile și alte înfăptuiri cum sînt: îmbogățirea camerelor cu vitrine și exponate noi, întreținerea livezii din jurul casei, organizarea spațiului verde în fața casei, îmbunătățirea șoselei de acces, ridicarea unui bust a profesorului și altele.

Toate aceste realizări vor contribui la educația tineretului, în spiritul unui patriotism sănătos și a respectului față de valorile spirituale ale științei românești.

A LA MÉMOIRE DU PROFESSEUR ION BORCEA

Résumé

On analyse les conditions dans les quelles I. Borcea s'est formé comme homme de science et son activité scientifique et didactique. Le 31 octobre 1966 à l'occasion du quarantième anniversaire de la fondation de la Station marine d'Agigea et du trentième anniversaire de la mort du professeur Ion Borcea, on a inauguré à Racova, son village natal, une exposition permanente consacrée à l'oeuvre du grand biologiste I. Borcea, un des pionniers de la science et de la culture roumaine.

BIBLIOGRAFIE

1. ANDRIESCU I., 1967, *Sesiunea științifică dedicată celei de a 40-a aniversări a Stațiunii de cercetări marine de la Agigea și comemorării a 30 de ani de la moartea prof. I. Borcea*, Natura, ser. Biologie, nr. 1, pp. 82.
2. BĂCESCU M., 1956, *Treizeci de ani de existență a Stațiunii zoologice marine de la Agigea și douăzeci de ani de la moartea întemeietorului ei, prof. I. Borcea*, Bul. I.C.P., vol. 15, fasc. 4.
3. BĂCESCU M., 1958, *Prof. I. Borcea, un mare naturalist oceanograf român*, Natura nr. 6.
4. BĂCESCU M., 1965, *La contribution roumaine à l'étude des mers et surtout de la Mer Noir, Vie et Milieu*, Paris, suppl. nr. 19; 351-359.
5. BĂCESCU M., 1966, *Ioan Borcea fondator al oceanografiei românești*, Scînteia nr. 7056 din 30 iulie 1966.
6. CĂRĂUȘU S., 1947, *Profesorul Ioan Borcea și Stațiunea zoologică marină de la Agigea*, Acad. St. din România, Seria III, Memorii și monografii nr. 21, Buc.
7. CĂRĂUȘU S., 1957, *Station zoologique maritime d'Agigea*, Bull. de liason des Labor. Commiss. intern. Expl. Sc. Mer Méditer., Banyuls-sur-Mer.
8. CĂRĂUȘU S., 1959, *Trente années depuis la fondation de la Station zoologique marine d'Agigea et vingt années depuis la mort de son fondateur, le professeur, Ioan Borcea*, Universitatea Iași. Lucr. Ses. șt. 1956 a Stațiunii zoologice Agigea.
9. CĂRĂUȘU S., 1966, *Stațiunea zoologică marină „Prof. I. Borcea” a împlinit 40 de ani*, Cronica (Iași) nr. 36, 29 oct. 1966.
10. CĂRĂUȘU S., 1966, *I. Borcea, eminent om de știință român*, Rev. Ateneu, nr. 9 (26). Bacău.
11. CĂRĂUȘU S., CĂRĂUȘU D., GHENCIU V., 1966, *Principalele trăsături ale concepției biologice a profesorului I. Borcea (1879-1936)*, Analele St. Univ. „Al. I. Cuza”, Iași. Sect. II, tom. XII. 1.
12. CĂRĂUȘU S., CĂRĂUȘU D., GHENCIU V., 1966, *Contributions a l'histoire de la science en Roumanie: l'oeuvre du biologiste Ioan Borcea*, Comunicare prezentată la a XIII-a Sesiune St. a Univ. „Al. I. Cuza”, Iași (sub tipar).
13. CONSTANTINEANU M. și CĂRĂUȘU S., 1960, *Profesorul Ioan Borcea*. În: Contrib. la istoria dezvolt. Univ. din Iași. 186. 1960, vol. II. Analele Univ. „Al. I. Cuza, Iași.
14. COSMOVICI N. L., 1936, *O pioasă comemorare*.
15. KIRIȚESCU C., 1938, *Urișul prăbușit: Ioan Borcea*. În volumul „Făclii stinse”, Ed. Cartea Românească.
16. MOTĂȘ C., 1937, *I. Borcea (1879-1936)*, Ann. Sc. Univ. Jassy, tom. XXIII. 1.
17. MOTĂȘ C., 1937, *Stațiunea zoologică marină de la Agigea (Constanța)*, Bul. Soc. Nat. din România, nr. 11.
18. MOTĂȘ C., 1966, *Un pionier al oceanografiei românești*, Tomis (Constanța), nr. 1. 1966. iulie.
19. MOTĂȘ C., 1966, *Din viața și activitatea savantului român Ioan Borcea*, Natura, ser. Biol. nr. 5. 1966.
20. POPOVICI-BĂZNOȘANU A., 1937, *Comemorarea profesorului I. Borcea făcută la ședința Soc. Naturaliștilor din România la 7 martie 1937*, Bul. Soc. Nat. din România, nr. 11.
- 21). Societatea de medici și naturaliști din Iași, 1962, *Comemorări: Prof. I. Borcea*, Rev. medico-chirurgicală, Iași, nr. 2, pp. 465.
22. SĂRMĂȘANU M., BULIMAR A., 1966, *Sensuri filosofice în scrierile lui Ioan Borcea*, Cronica (Iași) nr. 25. 30 iulie.
23. SĂRMĂȘANU M., BULIMAR M., PUHA EL., 1966, *Contribuția revistei științifice „V. Adamachi” la promovarea materialismului în țara noastră*, Rev. de filozofie.
24. ȘOVA C., 1966, *Naturalistul român I. Borcea (30 de ani de la moartea sa)*, „Steagul Roșu”. Bacău. nr. 4192 din 28 iulie.
25. ȘOVA C., 1967, *Expoziția I. Borcea*, „Natura”, ser. Biologie, nr. 1, pp. 87.